Onderzoek naar innovatie in het boekenvak

01-11-2018 08:50

Anno 2018 wordt meer gelezen dan ooit. Toch zijn de tekenen voor de toekomst niet onverdeeld gunstig voor het boekenvak. Lezen in de vrije tijd staat onder druk. Ongeletterdheid groeit. Het aandeel niet-lezers neemt toe: er zijn steeds meer mensen die überhaupt geen boeken lezen in hun vrije tijd. Voor de toekomst is vooral zorgelijk dat onder jongeren het aandeel lezers het snelste afneemt. Boekhandelaren merken dat klanten vaker online kopen.

Twee fundamentele ontwikkelingen Hoewel de boekenmarkt misschien op korte termijn stabiel oogt, is de markt op langere termijn in transitie. Experts van buiten signaleerden twee trendmatige ontwikkelingen die op den duur het boekenvak ingrijpend zullen veranderen en die aan de basis liggen van niet alleen de noodzaak, maar ook van de mogelijkheden voor innovatie in de boekensector:

1. Van drager naar inhoud

Bij echte innovatie worden altijd de grenzen van een sector verlegd. Hoort een digitale uitgeverij of een mediabedrijf dat tekstuele ‘content’ levert aan online platforms nog bij de boekensector? Naar onze indruk geldt binnen de sector als – al dan niet uitgesproken – grensbepaling: “Het is de drager die ons bindt”. Met andere woorden: het papieren boek als drager vormt de kern van het boekenvak. Experts buiten het boekenvak zien echter een ontwikkeling van de branche waarin de drager minder bepalend wordt en het verstrekken van content meer bepalend wordt voor het verdienmodel.

2. Van fysieke naar digitale drager

In 2017 vormden e-books met 2,7 miljoen e-books 7,4% van de totale boekafzet in Nederland. In de online

boekverkoop is begin 2018 26,7% van de verkochte boeken een e-book. Via bibliotheken werden in 2017 3,2 miljoen e-books uitgeleend, een stijging van 12% ten opzichte van het jaar daarvoor. Alle tekenen wijzen er op dat de ontwikkeling naar meer schermlezers in de toekomst zich zal doorzetten. Zo is onder jongvolwassenen het tipping point in de verschuiving van nieuwsmedia via print naar scherm al gepasseerd. Dat betekent dat digitale dragers in belang zullen toenemen en fysieke dragers in belang zullen afnemen. Hoe en met welk tempo deze ontwikkelingen zullen verlopen is onzeker. Maar als ze zich doorzetten zal dat betekenen dat het traditionele boekenvak trendmatig een steeds smallere basis krijgt. Bestaande spelers hebben dan grofweg twee keuzes: innoveren, of zichzelf blijven en zich richten op de 'restmarkt'.

Deze ontwikkelingen vragen van de boekensector om zichzelf de spiegel voor te houden en met innovatieve oplossingen te komen. Onder innovatie verstaan we hier het proces dat een vernieuwend idee omzet in waarde voor de klant en/of winst voor de onderneming. In dit onderzoek in opdracht van KVB Boekwerk richtten we ons op twee vragen:
1. Hoe innovatief is het boekenvak als het zichzelf de spiegel voorhoudt?
2. Welke kansen voor innovatie zijn mogelijk als het boekenvak gebruik maakt van impactrijke maatschappelijke trends?

Download hier het onderzoek

leesvoer voor iedereen die ook interesse heeft in het onderzoek over innovatie in het boekenvak:

De verdienmodellen van morgen
De digitale revolutie ligt al weer enige tijd achter ons en lang leek het alsof we de meest disruptieve ontwikkelingen hadden gehad. Wellicht is dat zo, maar toch worstelen uitgeverijen en mediabedrijven nog steeds met de constant veranderende digitale economie.
Lees verder